

Bilaga 2

Hur mäter vi målen?

Värmlandsstrategin 2014-2020

Innehåll

1	Så här mäter vi målen i Värmlandsstrategin.....	3
2	Lokala arbetsmarknadsregioner – vad är det och varför mäter vi som vi gör?.....	7

1 Så här mäter vi målen i Värmlandsstrategin

I Värmlandsstrategin finns 32 mätbara mål. Målen är så kallade effektmål på en övergripande samhällsnivå. De olika målen är beroende av konjunktursvängningar och av händelser i vår omvärld. Att veta hur Värmland utvecklas, i sig själv och i relation till sin omvärld, skapar en grund för lärande och insikt kring vad för typ av insatser som är viktiga för Värmland. De mätbara målen är ett viktigt verktyg för att se om vi går i rätt riktning. Genom att hela tiden följa och mäta utvecklingen i regionen kan vi se om vi behöver omvärdera några av åtgärderna under resans gång. Det kan till exempel handla om att ge vissa åtgärder högre prioritet än andra. En viktig del i genomförandet av Värmlandsstrategin är att arbeta med uppföljning som ett verktyg för lärande. Genom att målen i Värmlandsstrategin är mätbara ges möjligheten att kontinuerligt följa utvecklingen av målen och indirekt utvecklingen mot visionen.

Målen är satta mot år 2020 och ambitionsnivån för dem bygger dels på Värmlands position idag jämfört med resten av landet, dels på hur Värmland historiskt har utvecklats i förhållande med omvärlden. Troligen kommer flera av de insatser som vi gör nu även bära frukt långt efter år 2020. Ambitionerna för de flesta av målen har satts efter vad som kan vara rimligt att nå inom de kommande sju åren. I ett längre perspektiv måste Värmlands målsättningar vara högre än så. Vi vet redan nu att för vissa målambitioner som exempelvis handlar om att närma sig riksgenomsnittet innebär det att vi i Värmland måste arbeta för att bryta en utveckling som under flera år gått i motsatt håll än den riktning som är den bästa för Värmland. Detta är ett högt satt mål på sju års sikt. De mätbara målen utgår från tillgänglig offentlig statistik, bortsett från målet attityder kopplat till styrkeområdena.

Till Värmlandsstrategin finns flera olika handlingsplaner, handlingsprogram och fördjupade strategier kopplade. Region Värmland är, genom sitt regeringsuppdrag, ansvarig aktör för att följa upp målen i Värmlandsstrategin. De mål som är tillgängliga i den offentliga statistiken kommer att följas upp årligen. Region Värmland kommer även ansvara för att sprida kunskap och lärande kring uppföljningen kopplat till Värmlandsstrategin. När vi följer upp Värmlandsstrategin kommer vi även att ta hänsyn till uppföljningarna av de här planerna, programmen och fördjupade strategierna. Bland flera exempel kan nämnas Klimat- och energistrategin som länsstyrelsen har tagit fram, Region Värmlands och länsstyrelsens gemensamma arbete med att följa utvecklingen inom jämställdhetsområdet och Nya Perspektivs arbete med barn och unga. Här finns också trafikförsörjningsprogrammet som samordnas av Region Värmland och landstingets mätningar för att följa utvecklingen av folkhälsan i Värmland.

Ambitionen att målen ska vara direkt mätbara har medfört att målen är utformade som indikatorer. Som indikatorer fungerar de bra att använda vid

uppföljning av länets utveckling. En mätbar indikator blir dock väldigt specifik och den kan därmed riskera att missa intressant utveckling som sker. Det kan därför finnas anledningar att mäta utvecklingen i Värmland även på andra sätt exempelvis genom mer kvalitativa mätmetoder eller genom andra kvantitativa indikatorer och mätmetoder.

Nedan finns en mer detaljerad sammanställning hur respektive mål mäts samt Värmlands utgångsläge kopplat till respektive mål.

1. Nettoinflyttning till Värmland om 5 000 personer under perioden 2013-2020 Den genomsnittliga nettoinflyttning blir då 625 personer per år. Genomsnittlig nettoinflyttning 2005-2012 var 527 per år.
2. Karlstads lokala arbetsmarknad (LA) ska befolkningsmässigt vara Sveriges sjunde största. 2012 var Karlstads LA med 202 014 invånare befolkningsmässigt landets åttonde största. Sjunde störst var Jönköpings LA med 212 732 och nionde störst var Trollhättan-Vänersborg LA med 199 954.
3. Ohälsotalet i Värmland ska minska och nå riksgenomsnittet.
4. Sjukpenningtalet i Värmland ska minska och fortsätta ligga under riksgenomsnittet.
5. Försörjningsbörda och faktisk försörjningsbörda i Värmland ska närma sig riksgenomsnittet.
6. Skillnader på arbetsmarknaden mellan kvinnor och män och mellan de med utländsk bakgrund och de med svensk bakgrund ska minska. Detta mäts genom att studera skillnader på mål 3, 4, 10, 14, 24, 25 och 26
7. Skillnader inom utbildningssystemet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar samt de med utländsk bakgrund och de med svensk bakgrund ska minska. Detta mäts genom att studera skillnader på mål 20, 21 och 22.
8. Relativt ökade statsbidrag inom ramen för kultursamverkansmodellen. Värmland ska behålla en topp fem position vad gäller totalt statsbidrag samt statsbidrag per capita.
9. Värmland ska vara mer känt för sina styrkeområden och det vi vill att dessa förknippas med. Mäts genom attitydundersökningar kopplade till styrkeområdena.
10. Antal nystartade företag per 1 000 invånare ska närma sig riksgenomsnittet.
11. Andelen av befolkningen mellan 18-70 år som helst vill vara företagare ska öka. Mäts enligt Tillväxtverkets entreprenörskapsbarometer.

12. Det privata näringslivets investeringar i forskning och utveckling (FoU), i relation till bruttoregionprodukten, ska öka till samma nivå som riket exkl. storstadslänen
13. Ökad innovationskraft så att Värmland närmar sig riksgenomsnittet exklusive storstadslänen i Reglabs innovationsindex.
14. Andelen förvärvsarbetande, i nattbefolkningen, mellan 20-64 år, inklusive gränspendling till Norge, ska vara högre än riksgenomsnittet.
15. Antalet förvärvsarbetande, i dagbefolkningen, över 16 år i Värmland ska öka med 5 000.
16. Andelen kvinnor som är representerade i styrelser ska öka. Mäts genom att kartlägga styrelserepresentationen i bolag med minst fem miljoner i omsättning eller minst fem anställda.
17. Utsläppen av växthusgaser ska procentuellt minska mer i Värmland än i riket som helhet
18. Energieffektiviseringen i Värmland ska vara högre än för riket, mätt som minskning av slutgiltig energianvändning i relation till bruttoregionprodukten (BRP).
19. Andelen förnybar energianvändning av slutgiltig energianvändning i Värmland ska öka (mäts exkl. el och fjärrvärme).
20. En ökad andel unga ska gå ut grundskolan med behörighet till yrkesförberedande och studieförberedande gymnasieprogram.
21. Andelen 20-åringar med en fullföljd gymnasieutbildning ska öka och fortsatt ligga över riksgenomsnittet.
22. Andelen av befolkningen 30-34 år med eftergymnasial utbildning ska öka och närma sig riksgenomsnittet. Måttet kommer att fördelas på de med eftergymnasial utbildning mindre än 3 år och de med eftergymnasial utbildning 3 år eller mer.
23. Kvarstående lediga platser på arbetsförmedlingen (som andel av arbetskraften) i relation till den öppna arbetslösheten (som andel av arbetskraften) ska minska (Beveridgekurvan).
24. Den öppna arbetslösheten, som andel av den registerbaserade arbetskraften 16-64 år, ska minska och fortsätta ligga under riksgenomsnittet. Även andel i program med aktivitetsstöd kommer att redovisas.
25. Ungdomsarbetslöshet (18-24 år), som andel av den registerbaserade arbetskraften 18-24 år, ska minska och närma sig riksgenomsnittet. Även andel i program med aktivitetsstöd kommer att redovisas.
26. Andelen långtidsarbetslösa i åldern 16-64 år ska vara lägre än i riket.
27. Antalet lokala arbetsmarknader, enligt SCB, ska koncentreras till 5

28. Gång-, cykel- och kollektivtrafik ska öka sina andelar av persontransporterna. Detta mäts genom Kollektivtrafiksbarometern.
29. Restiderna med tåg och buss till Oslo, Stockholm och Göteborg från Karlstads centralstation ska minska (gällande kortaste restid morgon 05.00-09.00 och eftermiddag 15.00–18.00).
30. Antalet landningar och passagerare vid Karlstad Airport ska öka.
31. Direktflyg, måndag till fredag, till Köpenhamn och minst en annan internationell hubb.
32. Öka godsmängden som transporteras på Vänern.
33. Alla hushåll och företag ska ha möjlighet till bredband om minst 100 Mbit/s

En nollbasmätning på alla målen kommer att genomföras när strategin är beslutad.

2 Lokala arbetsmarknadsregioner – vad är det och varför mäter vi som vi gör?

Nedan behandlas frågorna vad en lokal arbetsmarknadsregion (härefter LA-region) är enligt SCB och varför vi föreslår de mål som är kopplade till lokala arbetsmarknadsregioner i Värmlandsstrategin.

En LA-region enligt SCB är en statistiskt indelad region som baseras på pendlingsströmmar. Till att börja med fastställer SCB vilka kommuner som klassas som självständiga och som utgör lokala centra. För detta krävs att minst 80 procent av de sysselsatta som bor i en kommun även arbetar i sin bostadskommun. Den största enskilda pendlingsströmmen till en annan kommun får heller inte överstiga 7,5 procent. När de lokala centra är bestämda kopplas övriga kommuner till den kommun som tar emot den största pendlingsströmmen. Alla kommuner knyts härigenom till ett lokalt centrum direkt eller indirekt (som Åmål i tabellen nedan som har störst utpendling till Säffle som i sin tur är knutet till Karlstad) och ingår därmed i det lokala centrats LA-region.

Tabell 1: Lokala arbetsmarknadsregioner med ingående värmländska kommuner 2011

LA-region 2011	Ingående kommuner 2011	Typ av kommun
Torsby	Torsby	Lokalt centrum
	Sunne	Störst utpendling till lokalt centrum
Årjäng	Årjäng	Lokalt centrum
Karlstad	Karlstad	Lokalt centrum
	Kil	Störst utpendling till lokalt centrum
	Hammarö	Störst utpendling till lokalt centrum
	Munkfors	Störst utpendling till lokalt centrum
	Forshaga	Störst utpendling till lokalt centrum
	Grums	Störst utpendling till lokalt centrum
	Kristinehamn	Störst utpendling till lokalt centrum
	Säffle	Störst utpendling till lokalt centrum
	Åmål	Pendling till kommun som har störst utpendling till lokalt centrum
Filipstad	Filipstad	Lokalt centrum
Hagfors	Hagfors	Lokalt centrum
Arvika	Arvika	Lokalt centrum
	Eda	Störst utpendling till lokalt centrum
Karlskoga	Karlskoga	Lokalt centrum
	Storfors	Störst utpendling till lokalt centrum
	Degerfors	Störst utpendling till lokalt centrum

Källa: SCB

I Värmlandsstrategin finns två mål som anknyter till LA-regioner, mål nummer 2 och mål nummer 26. Vi kommer nedan att förklara och tydliggöra för vart och ett av målen varför de finns med i Värmlandsstrategin. Vi börjar med mål nummer 2:

2. Karlstads lokala arbetsmarknad (LA) ska befolkningsmässigt vara Sveriges sjunde största. 2012 var Karlstads LA med 202 014 invånare befolkningsmässigt landets åttonde största. Sjunde störst var Jönköpings LA med 212 732 och nionde störst var Trollhättan-Vänersborg LA med 199 954.

Karlstads viktiga roll som tillväxtmotor lyftes ofta och mycket under processen med framtagandet av Värmlandsstrategin. Detta mål är ett försök att mäta Karlstad som tillväxtmotor. Som tillväxtmotor är det dock inte den administrativa kommunindelningen som är relevant utan snarare en funktionell arbetsmarknadsregion. Då vi också vill kunna relatera den utveckling som sker inom den regionala tillväxtmotorn (Karlstads lokala arbetsmarknadsregion) med utvecklingen bland liknande arbetsmarknadsregioner är det en fördel att använda sig av en statistisk definition som kontinuerligt uppdateras. Detta medför att vi kan sätta ett mål om att Karlstads lokala arbetsmarknadsregion ska utvecklas bättre än jämförbara regioner. Den enskilt viktigaste faktorn för tillväxt är humankapitalet, mätt som tillgång till och utbildningsnivån hos befolkningen. Befolkningsmängden påverkas av ett flertal faktorer som är viktiga för regional tillväxt såsom tillgången till arbete, tillgången till högre studier och den lokala attraktiviteten. Vi har därför valt att använda den övergripande variabeln befolkningsmängd för att fånga de olika aspekter som utgör en regional tillväxtmotor. En tillväxtmotor som är viktigt för hela Värmlands utveckling.

Det andra målet som återfinns i Värmlandsstrategin och som är kopplat till LA-regioner enligt SCB är:

27. Antalet lokala arbetsmarknader, enligt SCB, ska koncentreras till 5

Detta mål är tänkt att mäta regionförstörning inom länet. Regionförstörning innebär att möjligheterna för inomregionala rörelser ökar. Detta sker bland annat genom att kommunikationerna i området byggs ut, vilket möjliggör pendling från landsbygd och mindre orter, till arbete eller studier i större orter - eller omvänt, pendling från större orter till arbete eller studier i mindre orter eller på landsbygden. Regionförstöringen är alltså ett led i att säkerställa att människor kan bo och verka i hela Värmland. Väl utbyggd infrastruktur och kommunikationer borde medföra en ökad rörlighet inom Värmland. Detta borde i sin tur medföra färre lokala arbetsmarknadsregioner då människor i högre utsträckning rör sig över kommungränserna tack vare de förbättrade möjligheterna.